

Народна скупштина РС, на седници одржаној 26. октобра 2023. године усвојила је **Закон о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 92/2023) и Закон о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 92/2023) који су у примени од 4. новембра 2023. године.**

Промене које је донео Закон о изменама и допунама Закона:

Владање ученика (члан 74 став 3)

Ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту из владања.

Приговор на оцењивање

Новина је да директор школе, у сарадњи са стручним сарадницима, решењем одлучује о приговору на оцену из владања у току школске године (члан 82. став 1. тачка 1) Закона), у року од три дана, уз претходно прибављену изјаву одељењског старешине.

Одговорност ученика (члан 83)

Законом о изменама и допунама Закона извршене су промене члана 83. Закона, који уређује одговорност ученика. Као ново решење прецизирано је да ће "и у случају сумње да је починио тежу повреду обавезе ученика и повреду забране, школа уз учешће родитеља, односно другог законског заступника, појачати васпитни рад одговарајућим активностима".

Новина је и да одељењски старешина има обавезу да води посебну педагошку евиденцију о појачаном васпитном раду, да се сачињава план појачаног васпитног рада који траје најкраће до окончања васпитно-дисциплинског поступка, а да резултате таквог појачаног васпитног рада, на основу заједничког извештаја одељењског старешине, стручних сарадника и тимова, директор, односно наставничко веће узима у обзир приликом изрицања васпитно-дисциплинске мере.

Нова је и одредба према којој се са учеником који ван просторија школе, односно другог простора у коме школа реализује образовно-васпитни рад, учини повреду забране, школа у складу са извештајем спољашње мреже заштите појачава васпитни рад, уз предузимање других активности прописаних правилником којим се уређују критеријуми за препознавање облика дискриминације, поступање установе у случају сумње или утврђеног дискриминативног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности, као и протоколом поступања у одговору на насиље, злостављање и занемаривање.

У оквиру појачаног васпитног рада са ученицима се реализује и друштвено-корисни, односно хуманитарни рад.

У вези са тежом повредом обавезе ученика која се односи на употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у сврхе којима се угрожавају права других или у сврхе преваре у поступку оцењивања, прописана је обавеза за школу да

донесе општи акт којим ће прописати употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства.

Одговорност родитеља (члан 84)

Законом о изменама и допунама Закона прецизирани су облици васпитног рада са учеником у којима родитељ има обавезу да узме активно учешће на позив школе, те је конкретизовано да је родитељ у обавези да на позив школе узме **активно учешће у реализацији оперативног плана заштите и плана појачаног васпитног рада.**

Васпитно-дисциплински поступак и васпитне и васпитно-дисциплинске мере (члан 85 и члан 86)

За учињену тежу повреду обавезе ученика директор закључком покреће васпитно-дисциплински поступак најкасније у року од пет радних дана од дана сазнања, а за учињену повреду забране поступак покреће одмах, а најкасније у року од два радна дана од дана сазнања, о чему одмах, а најкасније наредног радног дана, обавештава родитеља.

Изузетно, за учињене теже повреде обавеза ученика:

- поседовање, подстрекавање, помагање, давање другом ученику и употреба психоактивних супстанци, односно алкохола, дрога и никотинских производа (**члан 83. став 8. тачка 4) Закона**) и
- уношење у школу или другу организацију оружја, пиротехничког средства или другог предмета којим може да угрози или повреди друго лице (**члан 83. став 8. тачка 5) Закона**),

директор закључком покреће васпитно-дисциплински поступак одмах, а најкасније у року од два радна дана од дана сазнања, о чему одмах обавештава родитеља, односно поступа на начин као у случају повреда забрана.

Васпитно-дисциплински поступак окончава се доношењем решења у року од 30 дана од дана покретања, осим у случају учињене теже повреде обавеза ученика из члана 83. став 8. тач. 4) и 5) Закона и повреде забране, када се васпитно-дисциплински поступак окончава доношењем решења у року од 20 дана од дана покретања.

У васпитно дисциплинском поступку који је покренут за тежу повреду обавезе ученика из члана 83. став 8. тач. 4) и 5) Закона и повреду забране, ученик може бити удаљен из непосредног образовно-васпитног рада који обухвата обавезну наставу и остале облике образовно-васпитног рада.

Одлуку о удаљењу доноси директор школе, у форми решења, након процене тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у складу са протоколом поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и правилником о друштвено-корисном, односно хуманитарном раду. Пре доношења решења о удаљењу морају се утврдити све чињенице које су од значаја за одлучивање. Трајање удаљења је најкраће пет радних дана, а најдуже до окончања

васпитно-дисциплинског поступка. Током удаљења ученик и његов родитељ дужни су да се информишу о току наставног процеса и да садржаје програма наставе и учења прате уз употребу наставног материјала који је школа у обавези да достави ученику ради обезбеђивања континуитета у образовању. **Школа је дужна да о удаљењу ученика обавести надлежни центар за социјални рад ради заједничког деловања у реализацији појачаног васпитног рада.**

Уколико у току трајања васпитно-дисциплинског поступка ученик средње школе или родитељ поднесе захтев да се ученик испише из школе, школа ће донети решење којим се издавање исписнице одлаже до окончања васпитно-дисциплинског поступка. На ово решење ученик, односно његов родитељ нема право жалбе али има право на судску заштиту у управном спору.

Подаци о изреченим васпитним и васпитно-дисциплинским мерама морају бити унети у одговарајући део обрасца исписнице, приликом уписивања ученика у другу средњу школу у току школске године.

Школа у којој ученик наставља школовање у обавези је да прати понашање ученика и спроводи појачан васпитни рад у сарадњи са надлежним центром за социјални рад и другим установама спољашње заштитне мреже.

Мера за тежу повреду или учињену повреду забране може се изрећи ученику након спроведеног васпитно-дисциплинског поступка и утврђене одговорности, а ново је да утиче на оцену из владања у току полугодишта и на закључну оцену из владања. Такође је новина да изузетно, одељењски старешина по прибављеној процени тима за заштиту ученика предлаже одељењском већу смањење закључне оцене из владања на крају другог полугодишта ученику који учини тежу повреду обавезе ученика или повреду забране на крају другог полугодишта, када није могуће водити васпитно-дисциплински поступак.

Забрана насиља, злостављања и занемаривања

У члану 111. Закона, којим се уређује забрана насиља, злостављања и занемаривања уређује се пријем пријава у вези са насиљем, злостављањем и занемаривањем ученика путем софтверског решења - Националне платформе за превенцију насиља које укључује децу - Чувам те и дефинише се да министар просвете прописује, између осталог и, могућност коришћења софтверског решења - **Националне платформе за превенцију насиља које укључује децу - Чувам те.**

Померање рокова за полагање опште матуре на крају средњег образовања и васпитања и рокови за послове на припреми и спровођењу државне матуре

Матурски испит за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању закључно са школском 2024/2025. годином (било закључно са школском 2022/2023. годином), обавиће се у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Такође се мењају и рокови прописани за Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања за послове на припреми и спровођењу државне матуре . С тим у вези,

измењени рокови гласе: **Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања - Центар за испите обављаће све послове на припреми и спровођењу:**

- опште, уметничке и стручне матуре почев од школске 2025/2026. године (било почев од школске 2023/2024. године).